

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o socialnem kmetijstvu: skrb za okolje ter socialna in zdravstvena politika (mnenje na lastno pobudo)

(2013/C 44/07)

Poročevalka: **ga. WILLEMS**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 19. januarja 2012 v skladu s členom 29(2) poslovnika sklenil, da pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Socialno kmetijstvo: skrb za okolje ter socialna in zdravstvena politika.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 22. novembra 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 485. plenarnem zasedanju 12. in 13. decembra 2012 (seja z dne 12. decembra) s 124 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Socialno kmetijstvo je inovativen pristop, ki združuje dva pojma: večnamensko kmetijstvo in socialne storitve oziroma zdravstveno varstvo na lokalni ravni. S proizvodnjo kmetijskih proizvodov prispeva k blaginji in socialni vključenosti oseb s posebnimi potrebami. Zaradi vse večjega pomena socialnega kmetijstva je EESO sklenil, da o tej temi pripravi mnenje na lastno pobudo.

1.2 Socialno kmetijstvo se je razširilo po vsej Evropi v različnih oblikah, ki imajo nekatere skupne značilnosti, vendar tudi razlike v pristopu, odnosu z drugimi sektorji in financiranju.

1.3 Potrebna pa je opredelitev socialnega kmetijstva na ravni EU, da bi lahko opredelili dejavnosti, ki jih zajema, ter določili okvir in merila, vključno z merili kakovosti, ki jih morajo te dejavnosti izpolnjevati, da bi bile lahko upravičene do podpore v okviru različnih politik. Vendar ta opredelitev ne sme biti preveč omejevalna, da ne bi dokončno opredelili nečesa, kar se nenehno spreminja.

1.4 Niti na ravni Unije niti na nacionalni ravni ni regulativnega okvira za socialno kmetijstvo, kar pomeni, da ni usklajevanja med različnimi politikami in/ali ustreznimi institucijami. Odbor meni, da bi morale institucije EU ter regionalni in nacionalni organi in institucije ustrezno spodbujati in podpirati socialno kmetijstvo z vzpostavitvijo primerne in ugodne regulativnega okvira in izvajanjem ukrepov, opisanih v nadaljevanju.

1.5 Razpoložljivi statistični podatki na področju socialnega kmetijstva so maloštevilni in nepopolni, zato Odbor meni, da bi bilo koristno uvesti program statističnih raziskav, da bi količinsko opredelili in podrobneje analizirali socialno kmetijstvo v državah članicah in različne oblike, v katerih se pojavlja. To zbirko podatkov bi lahko razširili z namenom spodbujanja raziskovalnih programov v vsaki državi članici.

1.6 Socialno kmetijstvo je treba podpreti z interdisciplinarnimi raziskavami na različnih področjih, da bi potrdili empirične rezultate, analizirali njegove učinke in koristi z različnih zornih kotov (socialnega, ekonomskega, zdravstvenega, osebnega itd.) ter zagotovili razširjanje pridobljenega znanja na terenu. V tem smislu bi bilo treba v prihodnjem okvirnem programu Obzorje 2020 za obdobje 2014–2020 spodbujati in razvijati prizadevanja za sodelovanje na evropski ravni, ki so se začela v okviru projektov SoFar in COST Action.

1.7 Po mnenju Odbora je prav tako ključnega pomena, da se vzpostavijo in podpirajo mreže socialnega kmetijstva, namenjene razširjanju pridobljenih znanj, izmenjavi izkušenj in ozaveščanju. Poleg tega bi bila zaželena skupno zastopanje interesov socialnega kmetijstva na politični ravni ter ustanovitev krovne organizacije na evropski ravni. Tako bi se okrepili izmenjava med udeleženiimi akterji in vloga organizacij civilne družbe.

1.8 Da bi poleg tega zagotovili visoko raven kakovosti in strokovnosti v dejavnostih socialnega kmetijstva, je treba posebno pozornost nameniti usposabljanju udeleženiimi akterjev – tako ponudnikov storitev kot tudi oseb s posebnimi potrebami, ki te storitve uporabljajo.

1.9 Da bi se lahko socialno kmetijstvo razvijalo po vsej Evropi, je potrebno ugodno okolje, večja vključenost civilne družbe in uspešno sodelovanje med različnimi področji politike in pristojnimi organi (zdravstvo, socialne zadeve, kmetijstvo, zaposlovanje) na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. To pomeni, da bi morale oblasti priznati socialno kmetijstvo in ga podpreti na ciljno usmerjen način, tako da mu omogočijo trajen dostop do finančnih sredstev, ki se lahko uporabijo za različne vidike te vrste kmetijstva.

1.10 Prav tako bi lahko bilo koristno, če bi Komisija vzpostavila stalno strukturo, ki bi vključevala vse ustrezne generalne direktorate. Podobne mehanizme bi lahko uvedli tudi v državah članicah. Poleg tega bi se morala Komisija zavzeti za izvedbo primerjalne študije sistemov socialnega varstva v državah članicah in njihovih stroškov, da bi tako povečali možne prihranke pri projektih socialnega kmetijstva.

1.11 Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da se s predlogi Komisije za obdobje 2014–2020 odpirajo nove možnosti na področju socialnega kmetijstva. Kljub temu pa se zdi, da je treba ta sektor v naslednjem programskem obdobju še bolj podpreti. V ta namen bi morale EU in države članice uskladiti uporabo različnih politik, povezanih s socialnim kmetijstvom. Po mnenju Odbora bi morale države članice in različni organi (nacionalni in evropski), ki so zadolženi za upravljanje skladov EU in so zanje odgovorni, okrepiti svoje sodelovanje, da bi odpravili ovire za dostop do strukturnih skladov in akterjem na terenu olajšali dostop do njih.

1.12 Skupni strateški okvir s strategijo financiranja iz več skladov nudi možnost združevanja različnih sredstev. V zvezi s tem bi morala Komisija pozvati države članice, da pri načrtovanju svojih programov upoštevajo socialno kmetijstvo in da na podlagi celostnega pristopa razvijejo posebne programe, s katerimi bi lahko ta sektor bolje izkoristil različne strukturne sklade. Druga možnost bi bila, da bi razmislili o tematskih podprogramih, namenjenih socialnemu kmetijstvu, ali da bi nadaljevali s podporo projektom LEADER, ki se izvajajo na tem področju.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Konec 20. stoletja se je na skoraj vseh evropskih podeželskih območjih začelo razvijati socialno kmetijstvo kot nova, gospodarsko trajnostna praksa, in izkušnje na tem področju postajajo vse bogatejše. Vse te dejavnosti zajema pojem „socialno kmetijstvo“. Drugi izrazi zanje so „*Farming for health*“, „*Care Farming*“, „*Green care*“ ali „*Green therapies*“. Vsi ti izrazi se nanašajo na različne prakse ali dejavnosti na področju zdravstvenega varstva, ponovnega vključevanja v družbo, usposabljanja in rehabilitacije prikrajšanih oseb ali usposabljanja oseb s posebnimi potrebami. Te dejavnosti ljudem v težavah omogočajo, da znova vzpostavijo stik s proizvodno dejavnostjo in naravo ter tako prispevajo k njihovem dobremu počutju, boljšemu zdravju in večji socialni vključenosti; poleg tega spodbujajo učenje, krepijo samozavest in s tem udeležbo v družbenem življenju.

V tem smislu je socialno kmetijstvo inovativen pristop, ki združuje dva pojma: večnamensko kmetijstvo in socialne storitve oziroma zdravstveno varstvo na lokalni ravni. Po eni strani je tesno povezano z večnamensko naravo kmetijstva in se v celoti uvršča v koncept razvoja podeželja, saj daje kmetom priložnost, da diverzificirajo svoje vire dohodkov. Po drugi strani pa je

socialno kmetijstvo koristno tudi za družbo, ker zagotavlja socialne storitve in izboljšuje obstoječe storitve v korist prebivalcev podeželskih območij, saj izkorišča kmetijske in podeželske vire v širšem pomenu besede.

2.2 Čeprav imajo prakse socialnega kmetijstva v Evropi številne podobnosti, saj so tesno povezane s tradicionalnimi dejavnostmi podeželskega gospodarstva in potekajo na kmetijskih gospodarstvih (ekološke kmetije, „delovno intenzivne dejavnosti“, visoka stopnja večnamenskosti, vpetost v okolje, visoka stopnja diverzifikacije in prožnosti), obstaja med posameznimi državami tudi veliko razlik, povezanih z njihovo zgodovino, pristopi in usmeritvami. Kljub različnosti pristopov je mogoče v osnovi razlikovati tri pristope:

- institucionalni pristop, pri katerem prevladujejo javne institucije oziroma zdravstvene ustanove (prevladujoč v Nemčiji, Franciji, Irski, Sloveniji);
- zasebni pristop, ki temelji na terapevtskih kmetijah (prevladujoč na Nizozemskem in v Belgiji – Flandriji);
- mešani pristop, ki temelji na socialnih zadrugah in zasebnih kmetijah (prevladujoč v Italiji).

2.3 Različne so tudi usmeritve: v Italiji in Franciji je socialno kmetijstvo povezano predvsem s socialnim in zdravstvenim varstvom, na Nizozemskem je bližje zdravstvenemu sistemu, v Flandriji kmetijstvu, v Nemčiji, Veliki Britaniji, na Irskem in v Sloveniji pa je nekje med socialnim oziroma zdravstvenim varstvom in področjem nege.

2.4 Tudi načini financiranja se razlikujejo med posameznimi državami:

- javni projekti in dobrodelne akcije, ki se opirajo na prostovoljne organizacije (Italija, Francija) in socialne zadruge (Italija);
- javna sredstva (za zdravje, socialno varstvo, izobraževanje) se dodeljujejo javnim organom (Nemčija, Irska, Slovenija), kmetijam (Nizozemska) ali socialnim zadrugam (Italija);
- s sredstvi politike razvoja podeželja se podpira ustanavljanje in razvoj socialnih kmetij v času programskega obdobja 2007–2013 (Italija);
- neposreden dostop do živilskih trgov za etične proizvode in neposredna prodaja (Francija, Italija).

Vendar pa so načini financiranja v resnici pogosto bolj raznoliki in mešani.

2.5 Socialno kmetijstvo je organizirano v več oblikah. Lahko gre za zasebne kmetijske dejavnosti, ki jih upravlja zasebni izvajalec. Temu socialno kmetijstvo omogoča diverzifikacijo virov dohodka, medtem ko še naprej zagotavlja normalno proizvodnjo za trg; lahko gre tudi za socialna podjetja ali socialne zadruga, združenja ali fundacije, tj. nepridobitne organizacije. V drugih primerih so za socialno kmetijstvo – z udeležbo v kmetijskih dejavnostih – zadolženi javni organi ali zdravstvene ustanove.

3. Opredelitev socialnega kmetijstva

3.1 Socialnega kmetijstva ni lahko opredeliti, saj vključuje širok spekter različnih praks. Potrebna pa je opredelitev socialnega kmetijstva na ravni EU, da bi lahko opredelili dejavnosti, ki jih zajema, ter določili okvir in merila, vključno z merili kakovosti, ki jih morajo te dejavnosti izpolnjevati, da bi bile lahko upravičene do podpore v okviru različnih politik. Vendar ta opredelitev ne sme biti preveč omejevalna, da ne bi dokončno opredelili nečesa, kar se nenehno spreminja. Namesto tega je treba z opredelitvijo zagotoviti okvir, ki ohranja prožnost, potrebno za zajetje vseh različnih dejavnosti, in upošteva pristop socialnega kmetijstva „od spodaj navzgor“.

3.2 Čeprav so dejavnosti socialnega kmetijstva zelo različne, imajo vedno dva skupna elementa: a) potekajo na kmetiji in b) namenjene so ljudem, ki imajo začasno ali stalno posebne potrebe, tudi na področju izobraževanja. Tako socialno kmetijstvo prispeva k dobremu počutju in osebni rasti posameznikov, pa tudi k razvoju podeželskih območij in boljši izmenjavi med mesti in podeželjem.

3.3 Tako bi lahko socialno kmetijstvo najprej opredelili kot sklop dejavnosti, ki uporabljajo kmetijske vire, tako rastline kot živali, za opravljanje socialnih storitev na podeželskih ali primestnih območjih. Te storitve so lahko npr. rehabilitacija, terapija, zaščitena delovna mesta, vseživljenjsko izobraževanje in druge dejavnosti, ki prispevajo k vključevanju v družbo (v skladu z opredelitvijo *COST Action 866 – Green Care* – pobuda *Evropsko sodelovanje na področju znanosti in tehnologije*). V tem smislu gre med drugim za ustvarjanje takšnih razmer na kmetiji, ki omogočajo, da pri vsakodnevnih dejavnostih na kmetiji sodelujejo ljudje s posebnimi potrebami, z namenom, da se zagotovita njihov razvoj in promocija ter izboljša njihovo dobro počutje.

3.4 Trenutno obstajajo štiri glavna področja socialnega kmetijstva:

- a) rehabilitacijske in terapevtske dejavnosti,
- b) vključevanje na trg dela in vključevanje v družbo,

c) izobraževalne dejavnosti,

d) storitve osebne asistenc.

4. Odsotnost pravnega okvira na ravni EU in nacionalni ravni

4.1 Socialno kmetijstvo prek dejavnosti zdravljenja, vključevanja na trg dela, vključevanja v družbo ali tudi izobraževanja nedvomno zagotavlja dragocene javne storitve, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju. Poleg tega lahko z diverzifikacijo dejavnosti, ki jih omogoča, in s tem povezano dinamiko, pomembno vpliva na lokalni razvoj.

4.2 Številni projekti na področju socialnega kmetijstva so se pojavili „od spodaj navzgor“, z oblikovanjem lokalnih mrež, ki so prispevale k splošnemu razvoju območij. Zato je socialno kmetijstvo v skladu z vsebino publikacije Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj OECD *Nova paradigma podeželja* (2006) in je izrecno navedeno v *Pregledu podeželske politike* v državah OECD (npr. v Italiji). Socialno kmetijstvo je bilo obravnavano tudi na konferenci OECD o razvoju podeželja v Quebecu (2009). V zvezi s tem je vredno opozoriti, da so nekatere pobude na področju socialnega kmetijstva financirane v okviru politik razvoja podeželja za obdobje 2007–2013 (3. in 4. os programa LEADER) in s sredstvi Evropskega socialnega sklada za ukrepe za socialno vključevanje.

4.3 Zavedanje o možnostih socialnega kmetijstva se na vseh ravneh krepi in kmetijske organizacije, lokalne skupnosti ter tudi socialne in zdravstvene ustanove na ta pojav gledajo iz nove perspektive. Kljub temu pa so le nekatere države (Francija, Italija, Nizozemska) na tem področju sprejele predpise, bodisi na nacionalni bodisi na regionalni ravni. Poleg tega je povsod zaslediti pomanjkanje povezav med različnimi politikami in/ali ustanovami, dejavnimi na področju socialnega kmetijstva.

Vendar se akterji socialnega kmetijstva začenjajo organizirati, da bi izmenjali svoje izkušnje, in pri tem je treba priznati ključno vlogo spontano nastalih mrež socialnih kmetov.

4.4 V zadnjih letih je Evropska komisija za podporo tem dejavnostim sprejela več pobud, kot sta *COST Action 866 – Green Care* in projekt SoFar (pobuda, ki jo financira Evropska komisija v okviru šestega okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj). Decembra 2009 je bila v okviru evropske mreže za razvoj podeželja sprožena tematska pobuda, ki vključuje sedem držav članic, da bi proučili možnosti in ovire v nacionalnih in regionalnih načrtih razvoja podeželja, ki jih sofinancira EKSRLP. Leta 2008 je Nemčija (prof. Thomas VAN ELSSEN) v okviru projekta SoFar pripravila pregled socialnega kmetijstva, ki je bil posodobljen leta 2009.

5. Potrebni ukrepi

5.1 Priznanje socialnega kmetijstva na ravni EU in vzpostavitev regulativnega okvira

5.1.1 Socialno kmetijstvo proizvaja javne dobrine in prispeva k trajnostnemu razvoju, zato bi ga morale institucije EU in nacionalne vlade spodbujati in podpirati. To vključuje – na različnih ravneh – vzpostavitev primerne in ugodne regulativnega okvira, priznanje dodane vrednosti socialnega kmetijstva in izboljšanje njegovega upravljanja, pa tudi zagotavljanje ugodnega okolja in uspešnega sodelovanja med različnimi področji politike in pristojnimi organi (zdravstvo, socialne zadeve, kmetijstvo, zaposlovanje) na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Poleg tega bi bila zaželeno usmerjena podpora javnih organov in celostno izvajanje strukturnih skladov v podporo socialnemu kmetijstvu, pa tudi spodbujanje in podpiranje interdisciplinarnih raziskav ter krepitev komunikacije in izmenjave izkušenj.

5.1.2 Pri vzpostavljanju regulativnega okvira je treba posebno pozornost nameniti vprašanjem, povezanim s kakovostjo socialnega kmetijstva, in opredeliti splošna merila, vključno z merili kakovosti, ki jih morajo ukrepi izpolnjevati. Poleg tega bi bilo treba uvesti potrebne ukrepe za zagotovitev ustreznega spremljanja dejavnosti socialnega kmetijstva.

5.1.3 Prav tako bi bilo lahko koristno, če bi Komisija v sodelovanju z vsemi ustreznimi generalnimi direktorati ustanovila stalni organ, ki bi spodbujal, spremljal in usklajeval razvoj socialnega kmetijstva v Evropi. Podobne organe bi lahko uvedli tudi v državah članicah.

5.2 Vzpostavitev podatkovne zbirke na ravni EU

Čeprav se število aktivnih kmetij na področju socialnega kmetijstva v vseh državah povečuje, na splošno predstavljajo manj kot 1 % vseh kmetijskih gospodarstev. Vendar so razpoložljivi statistični podatki o socialnem kmetijstvu nepopolni in maloštevilni. Zato bi bilo koristno uvesti program statističnih raziskav na ravni EU, da bi količinsko opredelili in podrobneje analizirali socialno kmetijstvo v Evropi in njegove različne oblike. Komisija bi lahko to zbirko podatkov razširila z namenom spodbujanja raziskovalnih programov v vsaki državi članici.

5.3 Podpora vključevanju socialnega kmetijstva v raziskovalne programe

5.3.1 Sodelovanje na ravni EU, ki se je začelo s projektoma *SoFar* in *COST – Action 866 – Green Care in Agriculture*, je treba spodbujati in nadalje razvijati. Pridobivanje in izmenjava znanstvenega, strokovnega in praktičnega znanja v vsej Evropi sta zelo pomembna.

Za podrobnejšo analizo socialnega kmetijstva je treba podpreti raziskave na področju zdravljenja in medicine, socialnega dela v kmetijstvu, pa tudi kmetijstva in izobraževanja. Te raziskave morajo biti tesno povezane z delom na terenu. Pozitivni empi-

rični rezultati, pridobljeni pri zdravljenju z uporabo rastlin in živali, morajo biti potrjeni s strogimi znanstvenimi analizami, da bi jih priznala medicinska stroka. Praktična spoznanja o učinkovitosti vključevanja posameznikov v vsakodnevne in letne dejavnosti na kmetiji je treba dokumentirati in uporabiti za nadaljnji razvoj socialnega kmetijstva.

5.3.2 Z interdisciplinarnimi raziskavami, s katerimi bi analizirali učinke in koristi socialnega kmetijstva z različnih zornih kotov (socialnega, ekonomskega, zdravstvenega, osebnega), zagotovili prenos znanja, pridobljenega z izkušnjami, ter vključili akterje na terenu, bi lahko prišli do inovativnih zamisli in okrepili zavzetost za socialno kmetijstvo. Znanstvena podpora pilotnim projektom lahko prispeva k temu, da se modeli, razviti na podlagi posameznih podjetij ali zadrug, uporabijo za celotno regijo. Z interdisciplinarnimi študijami in raziskavami bi bilo treba analizirati vpliv socialnega kmetijstva, po eni strani glede možnih prihrankov za sisteme zdravstvenega zavarovanja, po drugi strani pa glede izboljšanja zdravja in dobrega počutja uporabnikov storitev socialnega kmetijstva. Ti vidiki so že bili analizirani in preučeni v nekaterih državah, med drugim na Nizozemskem.

5.3.3 Te raziskave bi lahko izvajali v okviru prihodnjega okvirnega programa *Obzorje 2020* (2014–2020), saj so v njem upoštevani socialni vidiki raziskav in inovacij. Zelo zaželeno je, da bi program *Obzorje 2020* usklajeval in podpiral socialno kmetijstvo, saj bi s tem olajšali srečanja in izmenjave med raziskovalci iz različnih disciplin, povezanih s to vrsto kmetijstva.

5.4 Podpora vključevanju socialnega kmetijstva v programe usposabljanja

Da bi zagotovili visoko raven kakovosti in strokovnosti v dejavnostih socialnega kmetijstva, je treba posebno pozornost nameniti usposabljanju udeleženih akterjev – tako ponudnikov storitev kot tudi oseb s posebnimi potrebami in uporabnikov teh storitev. Zato bi bilo v tesnem sodelovanju z izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami koristno oblikovati in izvajati programe stalnega usposabljanja, s katerimi bi zagotovili visoko raven usposobljenosti vodij podjetij in njihovih zaposlenih, odgovornih za uporabnike storitev socialnega kmetijstva. Prav tako bi bilo smiselno preučiti, katere vrste usposabljanja bi lahko ponudili uporabnikom teh storitev.

5.5 Krepitev vloge civilne družbe in vzpostavljanje mrež

5.5.1 Inovativni projekti v socialnem kmetijstvu se pogosto razvijajo ločeno drug od drugega, brez znanja o podobnih projektih in brez izmenjave z njimi pridobljenih izkušenj. Vendar je zelo pomembno, da se vzpostavijo in krepijo mreže socialnega kmetijstva, ki omogočajo izmenjavo izkušenj, prispevajo k poznavanju različnih projektov in vrednotijo najboljše prakse. Prvi korak v tej smeri je bil storjen z evropsko mrežo za razvoj podeželja. To vrsto mreže bi bilo treba nadalje razviti.

5.5.2 Prav tako bi bilo treba spodbujati sodelovanje ter skupne objave in uporabo interneta.

5.5.3 Poleg tega bi bilo priporočljivo, da bi si prizadevali za skupno zastopanje interesov socialnega kmetijstva na politični ravni in spodbujati ustanovitev krovne organizacije na ravni EU. Takšna organizacija, ki bi vključevala civilno družbo, bi lahko olajšala izmenjave med akterji na področju socialnega kmetijstva in bila v pomoč tako v tehničnem kot v administrativnem smislu, hkrati pa zagotavljala podpiro interesom socialnega kmetijstva na politični ravni. Pri tem je pomembna vloga kmetijskih organizacij.

5.5.4 Vse te dejavnosti bi lahko načrtovali in izvedli v okviru nove politike razvoja podeželja v obdobju 2014–2020, pri čemer bi se lahko zlasti oprli na evropsko mrežo za razvoj podeželja in mreže za razvoj podeželja v državah članicah. Tako bi že omenjeno tematsko pobudo na področju socialnega kmetijstva razširili na druge države članice.

5.6 *Vključitev socialnega kmetijstva v strategijo trajnostnega razvoja in skupni strateški okvir*

5.6.1 V okviru sedanje politike razvoja podeželja je bilo socialno kmetijstvo deležno določene podpore, zlasti v okviru osi 3 (diverzifikacija) in 4 (LEADER), pa tudi osi za „socialno vključevanje“ iz ESS. Če bi socialno kmetijstvo priznali kot element razvoja podeželja, bi bilo lahko upravičeno do vseh ukrepov, ki se spodbujajo in financirajo v okviru strukturnih skladov EU (npr. EKSRRP, ESS, ESRR), in imelo dostop do novih virov financiranja

5.6.2 Čeprav se s predlogi Komisije za naslednje programsko obdobje strukturnih skladov odpirajo nove možnosti, saj so boj proti revščini, socialna vključenost in diverzifikacija kmetijskih dejavnosti navedeni kot izrecni cilji te politike (ki jih je mogoče na področju socialnega kmetijstva kombinirati na najboljši način), je treba bolj poudariti vlogo socialnega kmetijstva tako v prihodnjem načrtovanju programov kot tudi v pogodbah o

partnerstvu, da bi ga tako še bolj podprli. V zvezi s tem bi morale EU in države članice uskladiti uporabo različnih politik, povezanih s socialnim kmetijstvom. EESO meni, da bi morale države članice in različni organi (na nacionalnih ravneh in na ravni EU), ki so zadolženi za upravljanje skladov EU in so zanje odgovorni, okrepiti svoje sodelovanje, da bi odpravili ovire za dostop do strukturnih skladov in olajšali dostop akterjem na terenu.

5.6.3 Novi programski okvir omogoča, da se socialno kmetijstvo financira iz več skladov in to v obdobju več let. Dejansko skupni strateški okvir s strategijo financiranja iz več skladov nudi možnost združevanja različnih sredstev; države članice bi bilo treba pozvati, da pri načrtovanju svojih programov upoštevajo socialno kmetijstvo in pripravijo posebne programe, s katerimi bi v tem sektorju lahko bolje izkoristili različne strukturne sklade. Nacionalne in lokalne oblasti je torej treba nujno prepričati, naj vsekakor izkoristijo te možnosti financiranja.

Zaradi svoje večrazsežnostne in večnamenske narave bi lahko socialno kmetijstvo in udeleženi akterji imeli veliko koristi od resnično združenega pristopa, s čimer bi lahko olajšali in bolje usklajevali uporabo različnih sredstev ter postopke in z njimi povezane korake.

5.6.4 V ta namen bi bilo lahko zelo koristno, če bi za države članice pripravili komunikacijsko politiko v okviru razvoja podeželja, ki bi vključevala tudi dejavnosti spremljanja in poročanja. Druga možnost bi bila, da bi predvideli tematski podprogram v okviru člena 8 ali okrepili projekte LEADER, ki se izvajajo na področju socialnega kmetijstva.

5.6.5 Nazadnje Odbor meni, da bi morali različni generalni direktorati okrepiti medsebojno sodelovanje, s čimer bi socialnemu kmetijstvu omogočili lažji dostop do vseh strukturnih skladov, tako da bi odpravili ovire, ki so doslej kmetom preprečevale uporabo pomoči za regionalne politike.

V Bruslju, 12. decembra 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON